

Khu vực kinh tế chưa được quan sát: Nhận biết và phương pháp đo lường

Triệu Kim Lanh⁽¹⁾ • Đặng Thị Quỳnh Anh⁽²⁾ • Nguyễn Đặng Hải Yến⁽³⁾

Ngày nhận bài: 29/01/2021 | Biên tập xong: 02/4/2021 | Duyệt đăng: 10/4/2021

TÓM TẮT: Bài viết tổng hợp các quan điểm hiện nay về khu vực kinh tế chưa được quan sát, phân biệt khái niệm “kinh tế chưa được quan sát” và khái niệm “kinh tế phi chính thức” (KTPCT). Đồng thời, bài viết cũng xác định rõ nội hàm của khái niệm khu vực kinh tế chưa được quan sát ở Việt Nam, giới thiệu các thành phần của khu vực này, tổng hợp một số cách tiếp cận và đo lường khu vực kinh tế chưa được quan sát được sử dụng phổ biến trên thế giới, tạo nên một bức tranh tổng thể về mặt phương pháp luận đối với khu vực kinh tế chưa được quan sát tại Việt Nam.

TỪ KHÓA: Khu vực kinh tế chưa được quan sát, kinh tế ngầm, kinh tế phi chính thức.

Mã phân loại JEL: E260.

1. Đặt vấn đề

Thuật ngữ Khu vực kinh tế chưa được quan sát (Non-Observed Economy – NOE) được thảo luận nhiều trong thời gian gần đây, đặc biệt từ lúc Đề án thống kê khu vực kinh tế chưa được quan sát ở Việt Nam được triển khai năm 2019 thì các vấn đề xoay quanh khu vực này được đề cập đến nhiều hơn. Trên thực tế, đã có khá nhiều nghiên cứu trong nước và quốc tế liên quan đến khu vực kinh tế chưa được quan sát và hầu hết các thuật ngữ được sử dụng là “kinh tế ngầm” hoặc “KTPCT” và định nghĩa về khu vực này hiện cũng không hoàn toàn giống nhau ở một số quốc gia có các đặc điểm kinh tế khác biệt.

Theo ước tính của Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD), khu vực kinh tế chưa được quan sát đóng góp trung bình

từ 1% cho đến 20% tổng sản phẩm quốc nội (GDP) của các quốc gia trên thế giới (OECD, 2002). Báo cáo của Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) năm 2016 cho thấy, hơn 61% số dân có việc làm của thế giới, tương đương 2 tỷ người đang làm việc tại khu vực kinh tế chưa được

⁽¹⁾ Triệu Kim Lanh - Email: lanhtk@buh.edu.vn.

⁽²⁾ Đặng Thị Quỳnh Anh - Email: anhdtdq@buh.edu.vn.

⁽³⁾ Nguyễn Đặng Hải Yến - Email: yenndh@buh.edu.vn.

^{(1), (2), (3)} Trường Đại học Ngân hàng TP.HCM; 56 Hoàng Diệu 2, Quận Thủ Đức, Thành phố Hồ Chí Minh.